

Presentació de l'informe econòmic de la Cambra de Comerç

-discurs del Cap de Govern, MI Sr Antoni Martí Petit-

Andorra la Vella, 11 de setembre del 2018

Senyor President,

Distingides autoritats,

Senyores i Senyors,

En primer lloc, deixeu-me felicitar el nou president de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis, el senyor Miquel Armengol. Senyor president us desitjo molts encerts al capdavant d'aquesta institució i estic convençut que treballareu en benefici d'Andorra.

La Cambra sempre ha estat un organisme que ha defensat una visió pròpia del nostre país. Aquesta, a voltes, ha estat propera als posicionaments del Govern, però també en algun moment els postulats de la Cambra distaven dels diversos Executius que s'han anat succeint.

Ara bé, el Govern i la Cambra de Comerç, almenys durant els meus dos mandats, sempre han trobat punts de concòrdia que ens han permès treballar conjuntament en benefici del país. I ara, en aquesta nova etapa, estic convençut que la bona entesa entre les dues institucions que representem seguirà sent present. N'estic convençut perquè el senyor Armengol és un home assenyat i de consens.

A més, vull agrair especialment al senyor Marc Pantebre per la seva trajectòria. El seu mandat es podria definir com una presidència sensata, responsable i exigent, sempre en benefici del país. Una tasca que ha estat desenvolupada en moments complicats, una bona prova en són les presentacions dels successius informes econòmics. Els primers evidenciaven una situació de crisi força preocupant amb unes dades força negatives.

En canvi, aquests darrers anys els informes de la Cambra mostraven un canvi clar de tendència. Senyor Pantebre us agraeixo la tasca que heu desenvolupat al capdavant de la Cambra i espero que tingueu molts encerts en aquesta nova etapa.

Dit això, senyor Armengol,

Al llarg del mes de setembre hi ha diverses cites que s'han convertit en indispensables per a l'inici del curs polític després d'una treva estival que s'intenta respectar. Aquest cap de setmana hem celebrat el Dia de Meritxell, avui ens trobem en aquesta sala per presentar l'informe econòmic de la Cambra de Comerç i a principis de la setmana vinent tindrè l'ocasió de comparèixer davant el Consell General per exposar quina és l'orientació política del Govern en aquest tram final de legislatura.

Aquestes tres dates que han coincidit els darrers anys anuncien la represa de l'activitat i de la tasca que ens ha estat encomanada. Aquest any estic convençut que aquesta represa serà més intensa, com pertoca a la recta final d'una legislatura. En tot cas, tots hem de seguir treballant en benefici d'Andorra.

Senyores i Senyors,

Crec que és el vuitè cop que assisteixo en aquest acte com a cap de Govern i -amb tota seguretat- el darrer. Un acte que sempre he respectat i que ens ha servit a tots nosaltres per exposar en quin moment es troba la salut econòmica d'Andorra. Una salut que ha anat millorant els darrers anys però que cal seguir cuidant i fent tractaments preventius per no recaure en malts passats.

En aquest sentit, hi havia un cert costum que quan un nou equip de Govern entrava a l'edifici del Prat de la Creu encomanava uns informes o plans estratègics per esbrinar quina direcció s'havia d'emprendre de cara al futur. En aquests informes s'exposava quins tractaments calia aplicar al nostre model econòmic per seguir mantenint un creixement sostingut i una bona salut econòmica. Així va ser el 1993, el 1995 i el 2007. Nosaltres al 2011 també vam analitzar la situació per actuar de forma immediata i revertir una situació preocupant.

Ara bé, si bé els plans estratègics que ens van precedir van ser elaborats en algun cas en moments de bonança econòmica, nosaltres vam ser els primers a formular un full de ruta en un moment de recessió. En aquella situació Andorra havia de passar de les paraules als actes.

No revelaré cap secret dient que tots aquests plans anaven recollint, legislatura rere legislatura, línies mestres similar com a accions claus per dissenyar un nou marc econòmic.

Unes accions que s'anaven -més o menys- posposant, però la realitat ens mostrava que els sectors productius del país estaven en clar patiment.

Ara fa set anys i mig, quan vam assumir la responsabilitat de governar teníem el convenciment i un projecte que defensava que Andorra no podia seguir regint-se a partir d'un marc econòmic que havia donat els seus fruits però com dirien els francesos un model que estava à *bout de souffle*.

A més, la situació que es vivia necessitava de reformes ràpides encara que no assolíssim un creixement immediat. No calia fer un gir de 180 graus, ja que el nostre model ens havia aportat riquesa i creixement. El que havíem d'aconseguir era generar noves oportunitats per venir a completar i ajudar els nostres sectors tradicionals.

Vull deixar clar que els nostres sectors tradicionals hauran de continuar sent el pal de paller del nostre model econòmic. Però també hem de saber implementar nous sectors que ens assegurin un futur millor.

És a partir d'aquesta idea, d'aquesta filosofia, de modernitat i tradició que al llarg d'aquestes dos legislatures s'han fet moltes reformes, vostès ho saben. De fet, si se'm permet, som també el Govern que ha aplicat molts dels consells que els experts ens anaven repetint any rere any.

Ho vam poder fer, també, gràcies a la col·laboració i ajuda d'institucions com la Cambra que sempre ha sabut trobar el punt mig entre crítica constructiva i responsabilitat. I d'això, n'estic profundament agraït.

La Cambra, senyor President, ha defensat, al llarg dels anys, que calia protegir els sectors tradicionals de la nostra economia, però que aquests havien d'estar completats per nous pilars que vinguin a compensar possibles fragilitats. De la mateixa manera que el Govern, la Cambra era també conscient -i penso que ho continua sent- que la diversificació del nostre model passa per l'obertura, l'homologació i la transparència. Dit d'una altra manera, les bones pràctiques internacionals.

Siguem conscients que la combinació d'aquests preceptes ens han permès, i ens permetrà, potenciar un nou marc econòmic que ha de venir a suplir les mancances que avui encara tenim.

Senyor President,

Com ja he dit abans, els plans estratègics encomanats pels successius Governes apuntaven que Andorra havia de donar respostes a temes com la modernització del comerç, la diversificació de l'economia a través de l'obertura i l'acostament amb l'entorn europeu, el foment del sector turístic més enllà del món de la neu, la recerca de noves ofertes de lleure i la tant necessària connexió d'Andorra amb l'exterior a través de noves infraestructures de comunicació.

Dic tot això, perquè penso que el meu Govern ha iniciat i conclòs projectes que anaven en aquest sentit. Però també, és cert que alguns han tingut més èxit que altres. Ara bé, no hi ha cap dubte, que la majoria dels debats s'han posat sobre la taula de forma contundent.

En aquest sentit, senyor President,

Crec que també he de fer una menció especial quant a la qüestió de l'aeroport. Se que la Cambra ha obert el debat de tenir un aeroport a Andorra, però l'experiència ens mostra que aquests són projectes –pel cap baix- delicats, complexos i que sovint no generen consens. Una bona prova n'és una altra infraestructura aeroportuària com l'heliport.

Per ser clar, l'heliport tothom sap que el necessitem, però ningú el vol a costat de casa seva. tornant a l'aeroport, vostè sap, que aquesta és una infraestructura extremadament complexa i d'una realització a llarg termini.

En aquest sentit, el Govern aposta per en una infraestructura ja existent, l'aeroport d'Andorra-la Seu. Un projecte que en aquests moments està molt més consolidat i amb menys incògnites, on només falta el GPS i aquesta és una qüestió de poc temps. I això no tanca la porta a avaluar la possibilitat de construir un aeroport al país. Però, fins i tot en el cas que arribéssim a la conclusió que un aeroport dins d'Andorra és viable, trigariem anys a tenir la infraestructura en funcionament. És per això que -avui per avui- l'opció realista i a curt termini és l'aeroport d'Andorra-la Seu.

També, hem estat el primer Executiu que ha emprès la iniciativa d'invertir en millores de carreteres a França per facilitar la nostra mobilitat amb els veïns del nord. Segurament amb aquests dos projectes no n'hi ha prou, però són dos projectes que ja s'estan realitzant després de molts anys d'espera.

Senyores i Senyors,

Durant aquests darrers anys, tenir un projecte clar, un full de ruta traçat i alhora fer una gestió acurada dels recursos públics ens ha permès revertir la tendència negativa en la qual estava immersa Andorra. Tot i això, no hem de caure en l'error que tot està fet, sabem que falta camí per recórrer i la modernització ha de ser una constant, en un món que canvia tant ràpidament.

Si hem d'extreure una lliçó d'aquests anys de crisi, és que la modernització i renovació del nostre model econòmic i social ha de ser una prioritat. No podem deixar per demà les reformes pendents, ja que demà igual seria massa tard. En aquest país hem pecat massa vegades de creure'ns que el creixement dels anys noranta era etern i que el miracle econòmic que vivíem estaria present al llarg dels anys.

Si haguéssim estat capaços de fer les reformes en el bon moment, i jo també en tinc una part de responsabilitat, hauríem pogut encarar la recessió econòmica amb més garanties i avui seríem més forts. Perquè aquí no es tracta de ser el que ha fet més reformes. El que hem de fer és governar amb responsabilitat i amb visió de futur per no traslladar els problemes d'avui als nostres fills o néts. És d'això que es tracta.

A voltes ens ha faltat aquesta necessària visió d'anticipació que no vam tenir del tot durant els anys de bonança.

Amb això, el que vull dir és que la nostra voluntat reformista ens va portar a endegar tot un seguit de projectes que han impulsat el que anomeno la constitució econòmica d'Andorra. És cert que ens hem recuperat més o menys bé de la crisi de fa uns deu anys, però això no ens ha de fer perdre el món de vista, hem de ser conscients -més que mai- que som un país que també té fragilitats.

No pretenc ser un cap de Govern altiu ni pessimista, sinó una persona que ha vist com el nostre país patia. I darrera d'aquest païment hi havia persones, famílies. Vostès saben, ho he dit diverses vegades, que durant aquests anys hem hagut d'agafar decisions complicades i poc populars en moments difícils per a la nostra economia.

Estimats amics, de fet, tant les institucions públiques –Comuns i Govern- com els organismes com la Cambra han sabut caminar en la mateixa direcció aquests darrers anys i avui podem mostrar que la nostra salut econòmica és millor que la del 2011. En definitiva els èxits mai són personals sempre són compartits.

En aquest sentit, els problemes existents se solucionen de forma conjunta, perquè aquí del que es tracta és de tirar endavant el país.

Estic d'acord amb el President quan exposa les dificultats a les quals haurà de fer front el sector comercial. Aquest pilar primordial de la nostra economia haurà d'adaptar-se al nou comportament del consumidor i a les noves tecnologies. És per això que hem impulsat, de forma compartida entre el sector públic i privat, el Pla estratègic de compres que ens aporta les principals línies de treball que han de modernitzar el comerç. En aquest sentit, ja vam anunciar al mes de febrer que el 60% de les accions prioritàries previstes dins del Pla ja estaven en fase d'execució.

A més, des de diverses institucions, i sempre de forma compartida, estem treballant en l'impuls de la Marca Andorra que ens ha de permetre exportar les nostres qualitats com a destí turístic, però sobretot com a país.

Com bé sabeu, aquests objectius són compartits i des del Govern reiterem la nostra voluntat de seguir treballant amb la resta d'institucions públiques i d'organismes com la Cambra de Comerç.

Senyor president,

Al llarg de la vostra presentació hem pogut observar una tendència positiva dels indicadors macroeconòmics. Hem vist unes dades que disten molt de les xifres de fa vuit anys. Com sempre la influència de les nostres economies veïnes té una repercussió important a Andorra, però això no ens ha de treure mèrit a tots nosaltres, i dic bé a tots nosaltres. Vull donar alguns exemples.

El nostre Producte Interior Brut creix anualment des del 2013 i amb més de dos punts percentuals des del 2016, fet que no passava des del 2007. En aquest sentit, el 2011 quan vam assumir la responsabilitat de governar el PIB queia en gairebé tots els sectors i el 2016 revertíem la tendència per créixer en tots ells, exceptuant en el món financer.

Com deia, la gestió dels recursos públics ha estat acurada aquests darrers anys. Ho hem fet des del Govern, però també, des dels Comuns a qui vull agrair la seva col·laboració. A finals de la primera dècada del 2000 el deute públic global augmentava entre un 10 i un 30 per cent anualment, un fet del tot insostenible. Des del 2012 l'endeutament global de l'Estat s'ha anat

reduint entre un u i un tres per cent. Hem estat capaços d'aturar el cop i parar un creixement de la despesa inadmissible.

De fet, la gestió pressupostària que hem aplicat ens ha portat a ser el primer Executiu que el 2013 vam tancar amb un superàvit de gestió fet que no passava des del 1997. Més concretament el 2016 hem liquidat uns pressupostos amb més de 22,5 milions d'euros de superàvit de caixa després de pagar les obligacions financeres.

És cert que aquests equilibris pressupostaris es beneficien d'un nou model fiscal que ens aporta més ingressos, però aquí ens tornem a trobar en aquella dicotomia que exposava abans, les reformes s'han de fer al bon moment i no deixar-les per demà.

Quant al mercat laboral, el 2012 i 2013 vam assolir la preocupant xifra de més de 1.100 demandants de feina al Servei d'Ocupació. Una xifra que hem reduït a una tercera part -al tomb de 350 inscrits- el 2017, en només quatre anys. Una bona situació que ens porta a tenir una taxa d'atur de poc més del 2%.

En aquests anys el nombre d'assalariats també ha augmentat, fet que demostra la recuperació del teixit empresarial. Des del gener del 2014 les nostres empreses creen llocs de treball. Per tant, hem estat capaços de revertir una situació de destrucció de llocs de treball massiva i d'augment d'aturats que durava des del 2007.

És cert que el primer objectiu que ens havíem fixat el 2011 l'hem assolit: hem revertit la situació i Andorra mostra signes de recuperació econòmica. Però una altra fita important era la diversificació de la nostra economia, crear un nou sector alhora que potenciem els nostres pilars tradicionals. Una mesura que pretenia fer-nos més fort de cara a futures inclemències.

Doncs bé,

Si observem més acuradament les dades, podem veure com en aquests darrers anys hi ha un augment important i progressiu dels assalariats i de la massa salarial provinent del sector dels serveis. Un sector que ha començat a estar en el podi dels nostres pilars més productius, un sector que segurament es veu afavorit per un nou marc econòmic i fiscal que és atractiu per a noves inversions estrangeres.

Una inversió estrangera que ha estat indispensable els primers anys de recuperació econòmica, ja que en els moments on els nostres sectors tradicionals patien més, la inversió

forana creava llocs de treball, obria negocis i començava a tenir un pes significatiu dins del nostre Producte Interior Brut. Actualment, la inversió estrangera representa prop de cent milions d'euros anuals i al votant d'un 3% del PIB els darrers anys, una dada superior a la mitjana europea.

Aquest seguit de reformes que ens han portat a millorar els nostres indicadors macroeconòmics, també ens ha permès que Fitch Ratings ens apugés la nota el mes d'agost passat. Això demostra, un cop més, que estem en la bona línia, que estem fent el que toca i que cal seguir avançant.

Ja per acabar,

Senyores i Senyors,

Vist tots els indicadors econòmics que hem anat recordant amb el senyor Armengol podem dir que Andorra està millor avui que fa vuit anys. Per tant, el meu Govern tindrà la satisfacció de deixar el país en una situació econòmica més bona que la que vam trobar el 2011. Una satisfacció que no és -ni de bon tros- complerta. Perquè Andorra seguirà tenint amenaces i debilitats en el futur i caldrà continuar i culminar les reformes que hagin pogut quedar a mitges. Aquesta és la principal lliçó que cal extreure, fer els deures quan toca.

Després de set anys i mig al capdavant del Govern ja sabeu que soc una persona que creu en l'obertura i la diversificació de l'economia i penso que aquest ha de seguir sent el camí per reforçar el creixement econòmic. I també soc conscient que encara hi ha sectors que tenen dificultats.

Senyor President,

Heu arribat al capdavant de la Cambra de Comerç en un moment ple d'oportunitats, sou una persona assenyada, que coneix la realitat del nostre país. Amb vostè com a president, estic convençut que la Cambra seguirà sent un actor indispensable i de gran ajuda per seguir bastint l'Andorra del futur. Ha estat així amb el meu Govern i estic segur que ho serà amb els propers. Moltes gràcies.